

Nr 37.

Av herr **Petrén, Alfred, m. fl.**, om utsträckt skyldighet för landsting att lämna fattigvårdssamhälle gottgörelse för vård av sinnessjuk eller sinnesslö.

Vid fjolårets riksdag väcktes uti 2:dra kammaren en motion i denna fråga, däri yrkades på sådant tillägg till eller ändring i 40 § lagen den 14 juni 1918 om fattigvården, att gottgörelse för vård av sinnessjuk eller sinnesslö, som enligt 1 § av lagen om fattigvården förklarats vara i behov av vård å anstalt för sinnessjuka eller sinnesslöa, skall lämnas av landsting och utgå med belopp motsvarande tredje betalningsklassen från den dag beslutet meddelats, att den sjuke i mån av utrymme å anstalten intages.

Denna motion blev av andra lagutskottet avstyrkt, varpå den avslogs av första kammaren men bifölls av andra kammaren. Det enligt vårt förmenande mest bärande skälet, som blev anfört mot det i motionen gjorda yrkandet, var, att det icke kan vara lämpligt, att understöd med landstingsmedel utgår till vård av sinnessjuka och sinnesslöa, med mindre man har garanti för, att vården i fråga är något så när tillfredsställande. Sålunda kan det väl inte gärna sättas i fråga, att ett fattigvårdssamhälle av landstinget skulle få bidrag till underhåll av en sinnessjuk, som ständigt sitter instängd i en cell å fattigvårdsanstalten. Vad i övrigt beträffar å sådan anstalt omhändertagen sinnessjuk, har ju riksdagen genom ett år 1920 antaget tillägg till 40 § i fattigvårdslagen beslutat, att landstingsbidrag skall utgå åt sinnessjuk, som är i behov av fattigvård, därest han vårdas å kommunal anstalt, vilken godkänts såsom anstalt i den ordning Konungen bestämt. *) Detta är nämligen innebörden av 2 mom. uti paragrafen i dess nuvarande lydelse. Det torde vara allt skäl att vidhålla den principen, att landstingsbidrag skall

*) Enligt de genom k. kungörelsen den 11 oktober 1920 utfärdade närmare bestämmelserna skall rörande här ifrågakommande kommunala anstalter sådant godkännande meddelas av medicinalstyrelsen.

utgå till kommun för å dess fattigvårdsanstalt vårdade sinnessjuka endast under den förutsättningen, att särskild avdelning, som blivit godkänd som sinnessjukanstalt, blivit vid anstalten anordnad, då i annat fall de större kommunerna skulle förlora den i nämnda bestämmelse befintliga sporren att vid sina fattigvårdsanstalter göra särskilda anordningar för vården av de sinnessjuka, som måste där vistas under längre eller kortare tid, så att de bli skilda från de normala understödstagarna. Däremot skulle önskemålet, att så vitt möjligt befria själva ålderdomshemmen från sinnessjuka kunna ytterterligare befordras, därest fattigvårdssamhälle finge landstingsbidrag till *utackordering* av sinnessjuk i enskilda hem. Sådant bidrag borde emellertid icke inskränkas till sådana fall, där ansökan om intagning å sinnessjukhus blivit ingiven. Det skulle nämligen vara av stör betydelse, om landstingsbidrag kunde utgå till utackordering även i sådana fall, där fattigvården måste omhändertaga kroniskt sinnessjuka, som hava kommit in i ett lugnare stadium och vilka fördenskull böra utskrivnas från hospitalen för att bereda plats åt sinnessjuka, som äro i mera trängande behov av anstaltsvård. Under nuvarande förhållanden, sedan kommunerna av landstingen få ersättning för vården å hospital av sina fattigvårdsberättigade sinnessjuka, mötas hospitalsläkarnas bemödanden att få ut från hospitalen obotliga sinnessjuka, som äro någorlunda lugna, ständigt av det starkaste motstånd från kommunernas sida. Givetvis skulle detta motstånd lättare övervinnas, därest kommunen ägde att av landstinget få bidrag till utackordering med ett belopp, motsvarande avgiften i tredje betalningsklassen å hospital. I mångt fall kanske detta belopp — avgiften i fråga utgår numera med kr. 1:50 om dagen, alltså 45 kronor per månad — skulle visa sig tillräckligt för erhållande av utackordering, såsom när fråga vore om en i viss mån arbetsför sinnessjuk. Det är så mycket större anledning att på varje möjligt sätt söka underlätta utskrivningar från hospitalen, som platsbristen på dessa gör sig alltmera kännbar. Sålunda har antalet till rikets samtliga hospital anmälda, som vänta på inträde, under de sista åren — efter en tillfällig nedgång under kristiden, då dödligheten bland de sinnessjuka var mycket stor — ökats i högst väsentlig grad. Antalet exspektanter hade nämligen vid detta års ingång stigit till 4,189 från att vid ingången av de tre närmast föregående åren ha utgjort respektive 3,674, 2,773 och 2,272. Som synes har sålunda exspektanssiffran sedan ingången av år 1919 (då den nya fattigvårdslagen trädde i kraft) icke långt ifrån fördubblats.

Som ovan anförts gällde fjorårets motion i frågan icke endast sinnessjuka utan även sinnesslöa. Då bildbara sinnesslöa såvitt möjligt böra intagas å sinnesslöanstalt för att få den utbildning, som kan bibringas dem, synes det oss, som om den här påyrkade utsträckningen i landstingens skyldighet att lämna fattigvårdssamhälle gottgörelse i fråga om sinnesslöa borde in-

skränkas till obildbara sinnesslöa. Då vidare i fråga om dessa gäller, att de i allmänhet lämpligast omhändertagas å för dem anordnad anstalt, finnes vidare intet skäl att utsträcka landstingens ersättningskyldighet till andra obildbara sinnesslöa än sådana, för vilka ansökan blivit ingiven till sinnesslöasyl eller till sinnessjukanstalt.

Till sist må endast framhållas, att det givetvis bör som villkor för landstingsbidrag åt fattigvårdssamhälle stadgas, att den utackorderade erhåller tillfredsställande vård. Kontrollen över utackorderade sinnessjukas och sinnesslöas vård åligger ju emellertid redan enligt nu gällande sinnessjukstadga provinsialläkarna och extra provinsialläkarna. Detta åliggande bör då givetvis utsträckas även till stadsläkarna.

I anslutning till vad här blivit anfört hemställes,

att riksdagen ville besluta en skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t ville utarbeta och för riksdagen nästa år framlägga förslag rörande sådan ändring i 40 § av fattigvårdslagen, att landstings skyldighet att lämna fattigvårdssamhälle gottgörelse för vård av fattigvårdsberättigad sinnessjuk eller sinnesslö utsträckes att gälla även sinnessjuka, som äro utackorderade i enskilt hem samt till sinnessjukanstalt eller sinnesslöasyl anmälda obildbara sinnesslöa, vilka jämväl äro utackorderade i enskilt hem.

Stockholm den 20 januari 1922.

Alfred Petré.

G. H. von Koch.

E. J. Hagfält.